

Závěrečné zkoušky Asistentů pedagoga:

- a) **Závěrečná práce – metodická práce v rozsahu 30 stran vedená garantem závěrečné práce,**
- b) **deník a reflexe praxí,**
- c) **závěrečná zkouška:** základy pedagogiky (pedagogiky, speciální pedagogiky a sociální pedagogiky),
- d) **závěrečná zkouška:** psychologie.

Tématické okruhy závěrečné zkoušky asistenta pedagoga**Závěrečná zkouška z PEDAGOGIKY, SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY A SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY**

1. Charakteristika výchovy (znaky, smysl, koncepce, představitelé)
2. Pedagogika jako věda, její struktura, členění pedagogických disciplín, vědy pomocné a hraniční.
3. Charakteristika základních pedagogických kategorií: cíl (klasifikace, definování, Bloomova taxonomie, chyby při vymezení, příklady)
4. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické prostředky (definice, využití ve výchově, problémy v edukaci, příklady)
5. Charakteristika základních pedagogických kategorií: podmínky výchovy a vzdělávání (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
6. Charakteristika základních pedagogických kategorií: organizační formy výuky (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
7. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické principy (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
8. Etická výchova a výchova k hodnotám, problém kázně a svobody ve výchově (koncepce, představitelé, hodnoty)
9. Mravní výchova dětí a mládeže (mravní výchova, mravní vývoj; cíl, obsah, proces mravní výchovy, metody mravní výchovy; prosociálnost, výchova k prosociálnosti)
10. Filosofické a pedagogické myšlenky, pansofické snahy, analýza spisů Jana Amose Komenského.
11. Vliv průmyslové a vědeckotechnické revoluce na sociální poměry ve společnosti. Podstata hnutí nové výchovy a reformní pedagogiky, obecná charakteristika, význam, didaktické principy. Herbartismus.
12. Hlavní směry alternativních škol: pragmatická pedagogika, daltonský plán, waldorfské školy, montessoriovské školy, jenský plán. Představitelé.
13. Kurikulum v mezinárodním pohledu, trendy, problémy, perspektivy vzdělávání. Propojení člověk-výchovná instituce -trh práce-kultura.
14. Rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program. Struktura, cíle, vývoj, zhodnocení.

15. Dítě jako subjekt a objekt edukace, podmíněnost genetická, kulturní, sociální. Problematika sociálního znevýhodnění žáků (příklady a interpretace teorií)
16. Výchova v rodině (styly, problémy, hodnoty, proměny). Výchova k rodičovství, sexuální výchova. Trendy a charakteristika současné postmoderní rodiny.
17. Vymezení speciální pedagogiky I. - logopedie (klasifikace vad), surdopedie (nedoslýchavost, hluchota, ohluchlost, kochleární implantát, kompenzační pomůcky), oftalmopedie (vady refrakce, barvoslepost, šeroslepost, šilhavost, tupozrakost, slabozrakost, slepota, kompenzační pomůcky), somatopedie (vady pohybového aparátu, centrální a periferní obrny, deformace a amputace končetin, chronická onemocnění, epilepsie).
18. Vymezení speciální pedagogiky II. - psychopedie (mentální retardace, demence, sociálně podmíněná mentální retardace, Downův syndrom, systém vzdělávání), etopedie (disociální, asociální, antisociální jednání (zlovyky, neposlušnost, vzdorovitost, negativismus, lhaní, záškoláctví, toulavost, sebepoškozování; delikvence mladistvých, agresivita, krádeže, loupeže, organizovaný zločin, sexuální úchytky a mravnostní delikty, závislosti), Kombinované vady - postižení dvěma nebo více vadami).
19. Autismus, poruchy autistického spektra, metodika práce s dítětem s PAS, VOKS, TEACCH, strukturované učení, raná péče.
20. Alternativní a augmentativní komunikace
21. Specifické rysy osobnosti postiženého dítěte. Osobnostní vývoj dítěte s handicapem. Socializace postižených dětí. Rodina s handicapovaným dítětem. Spolupráce rodiny a školy. Prevence. Systém speciálně pedagogické péče v ČR. Legislativa.
22. Poruchy učení, rozlišení, metodika práce s dětmi s SPU.
23. Multikulturní výchova. Cíle, problémy, sociálně-edukační kontext, příklady z praxe a jejich řešení. Charakteristika klíčových pojmů: xenofobie, diskriminace, rasismus, migrace, národnostní menšiny, sociálně znevýhodněné skupiny, předsudky v edukačním prostředí.
24. Environmentální a ekologická výchova v edukaci. Teorie trvale udržitelného rozvoje. Projekty, příklady, problémy. Globální problémy lidstva a jejich odraz v kontextu výchovy.

Doporučená literatura:

CIPRO, M. Galerie světových pedagogů. Praha: M. Cipro, 2002.

HORKÁ, H. Výchova pro 21. století. Brno: Paido, 2000.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol.. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002.

MOŽNÝ, I. Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života. Praha: Portál, 2002.

NĚMEC, J. (ed.) Kapitoly ze sociální pedagogiky pro doplňující pedagogické studium. Brno : Paido, 2002.

NĚMEC, J. S hrou na cestě za tvořivostí. Brno: Paido, 2004.

PALOUŠ, R. K filozofii výchovy. Praha: SPN, 1991.

PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 2002.

PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 1998.

- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2005.
- PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: MU, 1999.
- SKALKOVÁ, J. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno, 2004.
- STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy*. I. a II. Brno: MU, 2004, 2006.
- SVOBODOVÁ, J., JŮVA, V. jun. *Alternativní školy*. Brno: Paido, 1996.
- WALTEROVÁ, E. *Kurikulum: Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě*. Brno: MU, 1994.
- LECHTA, Viktor. *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 435 s. ISBN 978-80-7367-679-7.
- PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010, 401 s. ISBN 978-80-7315-198-0.
- VALENTA, Milan. *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2014, 269 s. ISBN 978-80-262-0602-6.
- VALENTA, Milan a Libuše LUDÍKOVÁ. *Školská integrace žáků se zdravotním postižením: (inkluzivní pedagogika pro pedagogy běžných škol)*. 1. vyd. Ústí nad Labem: EdA, 2012, 435 s. ISBN 978-80-904927-7-6.

ZÁVĚREČNÁ zkouška z PSYCHOLOGIE

1. Předmět psychologie; biologická, sociální a osobní determinovanost psychiky.
2. Základní metody psychologie a cíle psychodiagnostiky žáka.
3. Psychologie osobnosti (definice osobnosti, složky osobnosti, temperament, charakter).
4. Psychologické teorie osobnosti – psychoanalytické a neopsychoanalytické teorie (Freud, Jung, Adler...).
5. Psychologické teorie osobnosti – humanistické pojetí (Maslow, Rogers...).
6. Logoterapie V. E. Frankla.
7. Frustrace, frustrační tolerance, malaadaptace, stres.
8. Vývojové změny v raném dětství a školní zralost (1-6let)
9. Poznávací procesy v dětství a pubertě (6-12let)
10. Prostředí a duševní vývoj (vliv rodiny, školy a mimoškolních aktivit)
11. Vývojové změny kognitivních funkcí v dospívání, vzdělanost a tvořivost.
12. Aspirace, zájmy a profesionální orientace.
13. Charakter, vymezení a typy; vývoj mravního vědomí (Kohlberg).
14. Psychologie učení (vymezení, druhy, teorie, vědomosti, dovednosti, samostudium).
15. Duševní hygiena, příčiny a prevence únavy a přetěžování dětí a dospívajících.
16. Psychologie výchovy (cíle, prostředky, výchova a sebevýchova).
17. Socializace a kultivace (vymezení, cíle, proces a faktory rozvoje).
18. Postoje (vymezení, funkce, způsoby utváření, sociální percepce).
19. Role (pojem, funkce, proces, osvojování, role a osobnost, asertivita).
20. Adaptační potíže, organické poruchy a duševní nemoci (druhy a faktory).
21. Agresivita, šikana, delikvence a toxikománie.

Doporučená literatura:

- ATKINSONOVÁ, R. a kol. *Psychologie*. Praha: Academia, 1995.
ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK, 1993.
DRAPELA, V. J.: *Přehled teorií osobnosti*. Praha, Portál, 2003.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998.
ŘEHULKA, E. *Úvod do studia psychologie*. Brno: Paido, 1995.
ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998.